

Til:

Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE)

Sendt per e-post til vannkraftkonsesjoner@nve.no og

fagleder Kari Heggemsnes (khg@nve.no)

Deres ref: 202522152-2

Vår ref: 118417-49

Oslo, 1. desember 2025

Konsesjonsavgifter skal betales uten fakturering fra kommunene

1 Innledning

Det vises til NVEs brev «Betaling av konsesjonsavgifter 2025 – ny innsynsløsning erstatter årlige brev», datert 13. november 2025 (ref. 202522152-2). I brevet orienterer NVE konsesjonærer og vertskommuner om ny digital innsynsløsning for konsesjonsavgifter og konsesjonskraft. Det fremgår at «Avgiften til kommuner er fordelt mellom kommunene i innsynsløsningen og kraftselskapet betaler til kommunen etter faktura fra dem» (Vår utheving). Dette gir inntrykk av at kommunene må fakturere kraftselskapene for at konsesjonsavgiften skal bli betalt. Det er i så fall strid med lovens ordlyd og hva som har vært praksis i alle år.

Landssamanslutninga av Vasskraftkommunar (LVK) mener at all den tid det følger av loven at konsesjonærene plikter å betale konsesjonsavgiften, må konsesjonæren betale konsesjonsavgiften uten at kommunene sender faktura. Dersom NVE – tross for LVKs innvendinger – har til hensikt å endre praksis med hvordan konsesjonsavgifter innkreves og betales, må dette skje i form av en lov- og etterfølgende forskriftsendring som undergis høringsbehandling og utredning.

Nedenfor vil LVK utdype grunnlaget for sitt syn. LVK ber NVE bekrefte atplikten til å betale konsesjonsavgifter ikke avhenger av at kommunene sender faktura til konsesjonær og at NVEs orienteringsbrev endres i tråd med dette.

2 Rettslig utgangspunkt – konsesjonærens plikt til å betale konsesjonsavgift

Konsesjonærenes plikt til å betale konsesjonsavgift følger direkte av loven og av konsesjonsvilkårene, slik disse er fastsatt med hjemmel i vassdragsreguleringsloven og vannfallrettighetsloven. Bestemmelsen har vært forstått og blitt praktisert slik atplikten til å betale konsesjonsavgift gjelder uavhengig av om kommunene sender faktura.

Etter vassdragsreguleringsloven § 14 skal konsesjonsavgiften betales av konsesjonæren «etter hvert som den regulerede vannføringen tas i bruk», og ikke først når kommunen fremmer et påkrav eller utsteder faktura, jf. bestemmelsens 7. ledd:

118417-49/2025-11-25 brev NVE faktura for konsesjonsavgift LVK

Landssamanslutninga av Vasskraftkommunar

Akersgata 30 | NO-0158 Oslo | Tel: (+47) 99 11 99 00

Org.nr.: 975 625 117 | Bankgiro: 5024.05.37500 | www.lvk.no

«Avgiften skal betales av de enkelte vannfalls- eller brukseiere som utnytter den regulerte vannføringen. Plikten til å betale avgiften inntreter etter hvert som den regulerte vannføringen tas i bruk.»

I vannfallrettighetsloven § 18 tredje ledd er det bestemt at «Nærmere bestemmelser om betalingen av avgifter og kontroll med vannforbruket fastsettes av departementet dersom dette ikke er fastsatt av Kongen». LVK er ikke kjent med konsesjoner hvor det er fastsatt særskilte bestemmelser om forfall, og legger til grunn at konsesjonærenes plikt til å betale konsesjonsavgift forfaller ved årsskiftet dersom det ikke er holdepunkter for et annet forfallstidspunkt. Dette er i tråd med det NVE opplyser om på sine egne [nettsider](#):

«Staten krever alltid at avgiftene skal være innbetalt innen årsskiftet.»

Betalingsforpliktelsen inntreter uavhengig av om kommunen fremmer påkrav og forfall er fastsatt på forhånd. Kommunen kan derfor ikke pålegges å sende faktura for kravet. Det er konsesjonæren som er ansvarlig for å sørge for at korrekt konsesjonsavgift betales til rett kommune til rett tid.

Når forfallstidspunktet for konsesjonsavgiften er fastsatt på forhånd, vil også reglene om forsinkelsesrenter i vassdragsreguleringsloven § 14 åttende ledd og vannfallrettighetsloven § 18 fjerde ledd som viser til forsinkelsesrenteloven § 3 komme til anvendelse uavhengig av om kommunen har sendt faktura eller ikke. Konsesjonæren bærer risikoen for egne rutiner for betaling.

3 En eventuell endring krever lov- og forskriftsendring

LVK ser positivt på at NVE iverksetter tiltak som gir alle parter bedre oversikt over konsesjonsavgiftene gjennom en digital innsynsløsning. En innsynsløsning kan imidlertid i seg selv ikke innebære at ansvaret for å betale avgiften endres. Innsynsløsningen kan med andre ord ikke innebære at konsesjonærens plikt til å betale avgiften avhenger av at kommunene sender påkrav i form av faktura. Som påpekt følger konsesjonærens betalingsplikt direkte av konsesjonen og lovverket, og kan derfor ikke gjøres betinget av at kommunen utsteder faktura.

Det fremgår av vassdragsreguleringsloven § 14 og vannfallrettighetsloven § 18 at

«Nærmere bestemmelser om betalingen av avgifter og kontroll med vannforbruket fastsettes av departementet dersom dette ikke er fastsatt av Kongen.»

Lovverket forutsetter altså at dersom NVE – til tross for LVKs innvendinger (se punkt 4 nedenfor) – ønsker å endre reglene for hvordan konsesjonsavgifter innkreves og betales, må dette skje ved lov- og forskriftsendring, i samsvar med de saksbehandlingsregler som gjelder for dette.

4 LVKs innvendinger – ressursfordeling, stordriftsfordeler og fare for tap av lovfestet rett

En ordning hvor betaling av konsesjonsavgift forutsetter at kommunene sender faktura, vil i realiteten innebære at arbeidet med innkreving av avgiften flyttes over på den enkelte kommune. Etter LVKs syn er dette verken hensiktsmessig eller i samsvar med det rettslige utgangspunktet.

Slik kommunene ser det, må det være langt mer effektivt om konsesjonærene, som gjerne har anlegg i flere kommuner, sender ut fakturaer til de kommuner som fremgår av NVEs innsynsløsning. I

kraftselskapene vil dette arbeidet kunne utføres av en eller få dedikerte ressurser. Kommunene vil på sin side måtte sette en ressurs per kommune til å sette seg inn i innsynsløsningen og til å følge opp faktureringen.

Kommunene har ingen spesialkompetanse på rettsområdet og vedkommende som skal følge opp dette må sette seg inn i innsynsløsningen. Bemanningsmessig er situasjonen i kommunene anstrengt, og det er få kommuner som har personer det er naturlig at følger opp dette overfor konsesjonær. Kommunene har generelt begrensede administrative ressurser, og ved utskiftning av nøkkelposisjoner, vil man kunne risikere at det ved en feil ikke blir sendt faktura. Det er uklart hva som vil være følgene av at det ikke er sendt faktura, men uklarheten som oppstår som følge av at kommunene skulle få ansvaret for faktureringen kan føre til unødige konflikter om krav og renter, og til tilfeldig forskjellsbehandling mellom kommuner.

Konsesjonærene har på sin side spesialkompetanse på energirettlige spørsmål og et økonomiapparat som bør kunne håndtere utbetalinger i tråd med de forpliktelser konsesjonær er pålagt i lov og konsesjon. Konsesjonærene kan som påpekt utnytte stordriftsfordeler ved å foreta en samlet håndtering av utbetalinger til kommunene på grunnlag av NVEs innsynsløsning. Samlet sett vil ressursbruk knyttet til betaling av konsesjonsavgifter etter LVKs syn bli lavere dersom ansvaret plasseres der det hører hjemme – hos konsesjonæren.

Det er etter LVKs syn ingen gode grunner til at konsesjonærer skal kunne innrette seg slik at betaling ikke skjer uten at kommunen først sender faktura.

LVK mener det er uheldig at NVE ikke engang har forsøkt å påvise et konkret behov for den endringen som det nå legges opp til.

5 Oppsummering

Oppsummert er det LVKs syn at konsesjonærene har en lovbestemt plikt til å betale konsesjonsavgift til kommunene, uten at kommunene utsteder faktura. Betalingsplikten følger direkte av konsesjonsvilkårene og konsesjonslovene og forfaller uavhengig av påkrav fra kommunene.

LVK ber NVE bekrefte dette og rette opp det utsendte orienteringsbrevet.

Med vennlig hilsen

Landssamanslutninga av Vasskraftkommunar

Merete Myhre Moen

Leder